

Opleidingenbarometer 2023

Onze missie

Het Opleidingsinstituut DJI staat voor vakbekwaam maken en houden door permanente ontwikkeling van medewerkers, werkzaam binnen gedwongen kader, tot zelfbewuste professionals.

Onze visie

Wij gaan voor een inspirerende leerervaring, een optimaal leerrendement en een positieve klantervaring. Daartoe zetten wij in op kwaliteit, op persoonlijke aandacht, op individuele ontwikkeling, op ontwikkeling van teams en organisatieonderdelen en op ondernemend samenwerken met het veld.

CEDEO-erkenning

Onze opleidingen zijn erkend door CEDEO, een onafhankelijke instantie die periodiek een klanttevredenheidsonderzoek uitvoert. De trainingen van het OI krijgen een hoge waardering van deelnemers: gemiddeld een 9,1 voor de maatwerkopleidingen en een 9,3 voor het open aanbod.

Feiten en cijfers 2023

Aantal DJI-deelnemers	40158
Aantal deelnemers ketenpartners	6097
Aantal dagdelen	14773

Detentie- en re-integratie

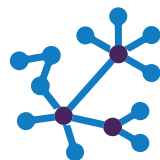
Ontwikkeling opleidingsaanbod

Innovatie

Moreel vakmanschap

Curatorium en curriculumcommissie

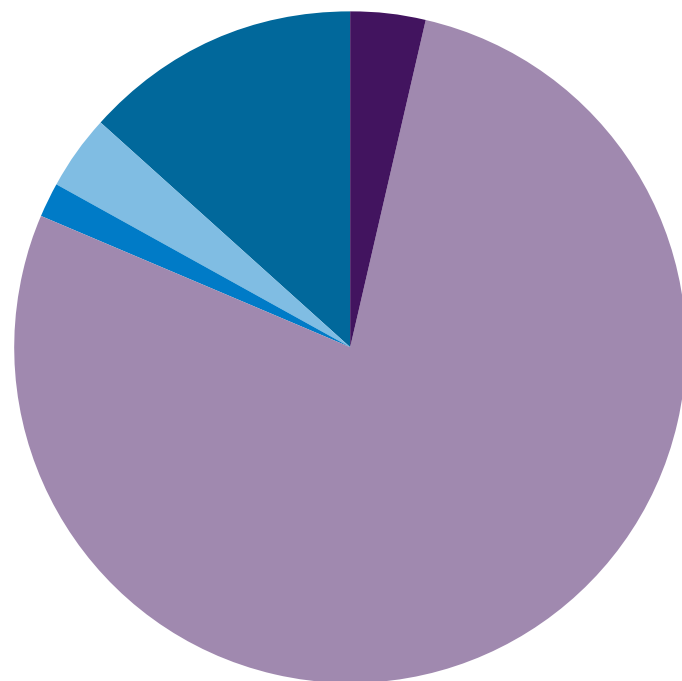
Zelf doen, zelf leren

Opleidingsinstituut

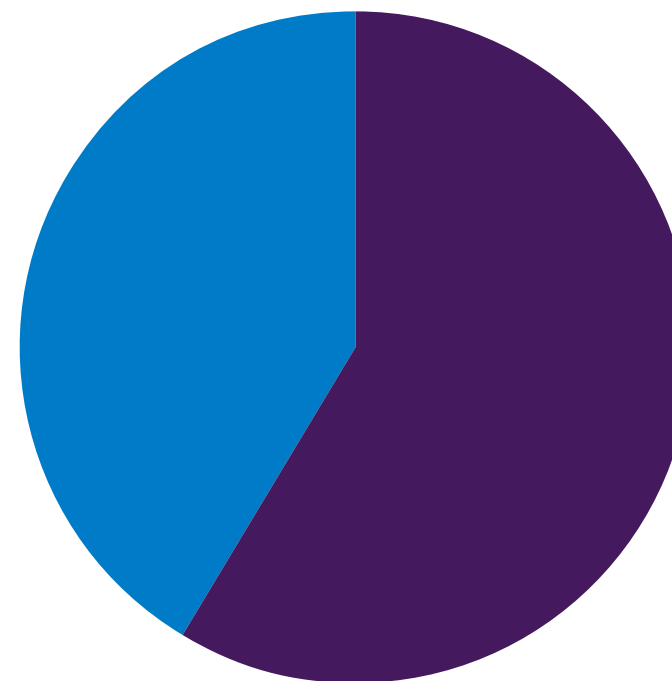

Vakbekwaam zijn,
vakbekwaam blijven

Aantal deelnemers per thema

■ Basisopleidingen DJI	1725
■ Verdieping/Onderhoud/Maatwerk	35992
■ Beroepsopleidingen	705
■ Makel	1736
■ ROR (exclusief deelnemers Basisopleiding DJI)	6097
Totaal aantal deelnemers	46255

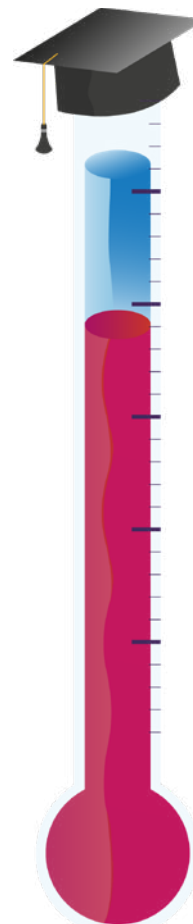

■ E-learning	27.134
■ Blended	19.121

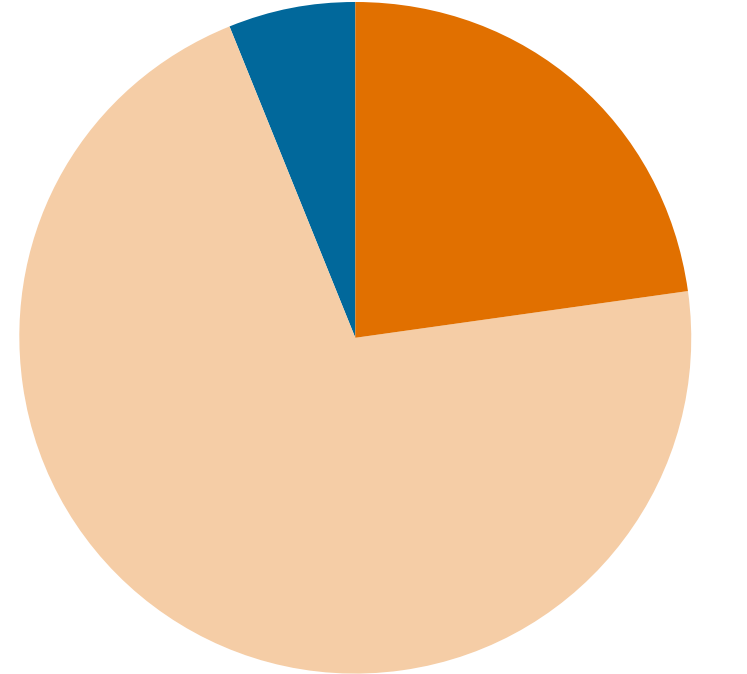
Top 10 meest gevolgde opleidingen

Top 10 gevolgde opleidingen	Deelnemers
Leiderschap in beweging 2023	702
Basisopleiding DJI tot complexbeveiligder	483
Intern Bijstandsteam Onderhoudstraining	411
Gastvrij beveiligen	320
Beroepsopleiding Persoonlijk Begeleider Maatschappelijke Zorg Instroom (mbo 4)	276
Voortgezet crimineel handelen tijdens detentie	256
Basisopleiding DJI tot PIW'er en arbeidsbegeleider (deel 1 en 2)	249
Veiligheidsdagen 2023	223
Predictive profiling - Basis	209
D&R: toetsen en rapporteren	190
Menukaart: Mentale Veerkracht	190

Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering

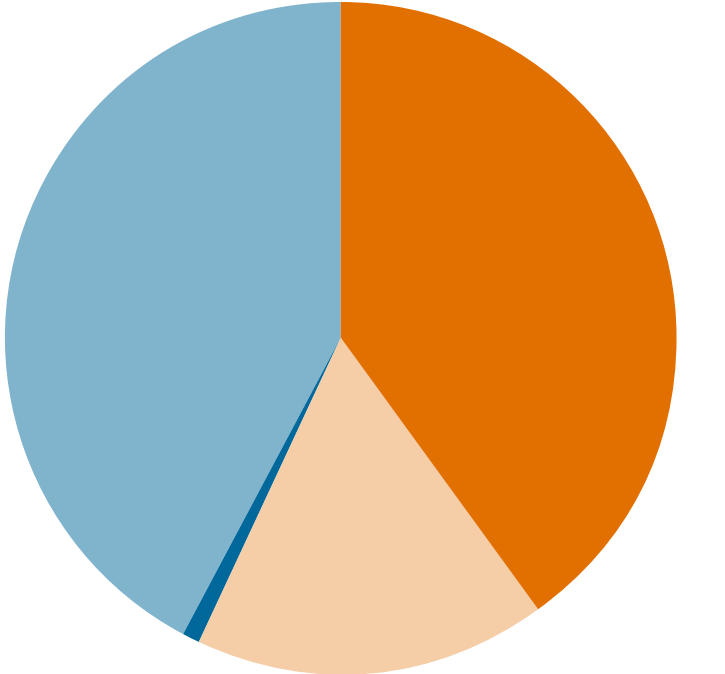
Het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR) traint professionals bij de (semi)-overheid in de preventie en aanpak van radicalisering en extremisme. Het ROR is onderdeel van het Opleidingsinstituut DJI.

- DJI 23%
- Gemeenten 71%
- COA, IND, DT&V, Raad voor de Kinderbescherming, Ministerie van Defensie, Reclassering, het Landelijke Steunpunt Extremisme en Expertiseunit Sociale Stabieliteit, Reclassering Nederland 6%

Trend

Vanuit de GGZ en het onderwijs groeit de vraag naar trainingen op het gebied van radicalisering en extremisme.

- Trainingen radicalisering en extremisme (awareness, handvatten, handelingsvaardigheden) 40%
- Deskundigheidsbevordering 17%
- Masterclasses 1%
- Trainingen op thema/doelgroep 42%

D&R: een gezamenlijke inspanning

Binnen DJI werken we allemaal aan hetzelfde doel: succesvolle re-integratie van justitiabelen zodat zij veilig terugkeren in de samenleving en de kans op recidive vermindert. Dit is een traject waar veel bij komt kijken: observeren, rapporteren, gesprekken voeren, doelen stellen en begeleiden. Voor iedere functiegroep zijn er andere uitdagingen. Daarom heeft het OI een uitgebreid aanbod om DJI-medewerkers te ondersteunen in dit complexe proces.

Dit begint al meteen in de basisopleiding waarin nieuwe medewerkers leren welke elementen bijdragen aan een effectief D&R-traject en hoe zij daar zelf een rol in spelen. Medewerkers die langer in dienst zijn kunnen zich verder verdiepen. Voor iedereen die gedragsrapportages schrijft, biedt het OI bijvoorbeeld de training 'D&R toetsen en rapporteren'. Voor casemanagers, PIW'ers en arbeidsmedewerkers is er de mogelijkheid om de training 'D&R trajectdenken en werken' te volgen.

Aangezien alle functiegroepen een rol hebben in het D&R-traject is er ook een specifieke training voor bewaarders en teamleiders: 'D&R en beveiliging'. Deelnemers krijgen hier meer inzicht in de rol die zij spelen in het hele D&R-proces. Tot slot zijn er voor het middenkader diverse trainingen waaronder de training MDO voor middenkaderleden en de 'transferworkshop D&R'.

Met het brede aanbod draagt het OI bij aan het vakmanschap van medewerkers binnen alle lagen van de organisatie.

Ontwikkeling opleidingsaanbod

Het OI werkt continu aan het actueel houden van het opleidingsaanbod. Hieronder volgt een overzicht van de ontwikkelingen op diverse gebieden.

Herijking basisopleidingen

Het OI werkt samen met vertegenwoordigers uit het veld aan een grootschalig project: de herijking van alle basisopleidingen van de meest voorkomende executieve functies. Het doel is om de opleidingen nóg beter aan te laten sluiten op de praktijk. De kwalificatiedossiers vormen de basis van dit proces.

Het project is in oktober 2022 van start gegaan met het vaststellen van leer- en ontwerpprincipes in een framework. In 2023 zijn diverse ontwikkelteams begonnen om deze principes te vertalen naar een concreet ontwerp voor de basisopleidingen. Hierin stonden vragen centraal als: hoe wordt het programma opgebouwd? En welke lesvormen worden er gebruikt?

Alle basisopleidingen krijgen in het nieuwe ontwerp een **generiek en een functiespecifiek deel**. Het generieke deel is voor iedere DJI'er gelijk. Op deze manier ontmoeten nieuwe medewerkers met verschillende functies elkaar en leren ze van elkaars perspectieven. In het functiespecifieke deel is het programma volledig afgestemd op de specifieke functie van de DJI-medewerker.

Nieuw in het ontwerp is ook de **simulatie-omgeving** waarin situaties op de werkvloer integraal benaderd worden: deelnemers leren nieuwe technieken niet meer alleen in een klaslokaal, maar oefenen onder andere in een cellencomplex met

praktijksituaties. Met deze nieuwe opzet zijn deelnemers nóg beter voorbereid op het werken aan een veilige detentie en het bieden van kansen voor re-integratie.

Het project gaat in 2024 verder met de ontwikkeling en de uitrol van de opleidingen: de eerste pilot staat op de planning voor september.

Forensische zorg

Niet deskundig zijn is geen optie meer als je kijkt naar de psychiatrische problematiek van de ingeslotenen en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarom is in 2023 een stevige toekomstvisie vastgesteld voor het OI-onderwijs op het gebied van forensische zorg. Deze is de basis voor een plan en de daarvoor vereiste investeringen (= meer trainers). Voor 2024 staat de ontwikkeling van een leerlijn forensische zorg op de agenda die alle functiegroepen voor wie het relevant is, handvatten biedt om goed te handelen bij forensische-zorgproblematiek.

De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in opleiden op het gebied van forensische zorg. Zo is er een basisopleiding voor ZBIW'ers en forensisch werkers en er zijn diverse zorg- en begeleidingsmodules in de basisopleidingen. Deze focussen op het meer expliciet maken van gedrag: het kijken naar, het begrijpen van en het afstemmen op gedrag in samenhang met de levensloop waarin ingrediënten zitten die gedrag en persoonlijkheidsontwikkeling hebben gevoed. Dit bepaalt mede hoe we omgaan met psychiatrische stoornissen en andere thema's die samenhangen met forensische en penitentiaire scherpste.

Ondermijning

We hebben het initiatief genomen het begrip ondermijning en aanverwante begrippen te definiëren. De definities zijn met verschillende partijen binnen DJI afgestemd. Zo praten we straks binnen DJI allemaal over hetzelfde en zijn we er zeker van dat de leerlijn ondermijning precies is gericht op wat we hier bij DJI onder verstaan. Deze **leerlijn van samenhangend aanbod** is in concept ontwikkeld. Het bestaande aanbod op het gebied van ondermijning is het programma predictive profiling maar ook bijvoorbeeld X-ray, VCHD en handelen bij eerste contact met gijzelnemer. Tegelijkertijd is nieuw aanbod in ontwikkeling. De **nieuwe e-learning 'Waakzaam en weerbaar 1: awareness'** is gereed voor livegang. Deze is bedoeld om het veiligheidsbewustzijn van alle DJI'ers te vergroten. Hij duurt ongeveer 30 minuten. Voor medewerkers die meer risico lopen, bijvoorbeeld doordat ze toegang hebben tot informatie, invloed hebben, of contact met justitiabelen, komt er nog een product **'Waakzaam en weerbaar 2: bajescode ondermijning'**. Daarin leren ze signalen herkennen en hoe te handelen. Deze is in het eerste kwartaal van 2024 klaar.

Sociale veiligheid

Sociale veiligheid is al jaren actueel en raakt aan alle medewerkers en ingeslotenen. In 2023 zijn drie nieuwe trainingen ontwikkeld die bijdragen aan sociale veiligheid binnen DJI binnen alle geledingen.

Een aanwinst is de **nieuwe training Werken met ingesloten vrouwen**. Deze is ontwikkeld in opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid. Voor de medewerkers is het een erkenning dat werken met ingesloten vrouwen in sommige opzichten een andere aanpak vergt dan werken met ingesloten mannen. De training

biedt kennis en inzichten waarmee medewerkers hun professionele houding en handelen beter kunnen afstemmen op de doelgroep vrouwen. In het verlengde hiervan is ook **in de Basisopleidingen DJI aandacht voor man-vrouwdynamieken** aangescherpt.

In het kader van programma 'Leiderschap in beweging' is de **boostmodule Het veilige team** ontwikkeld en door veel leidinggevendenden gevolgd. Om een veilig team te creëren is het belangrijk dat een leidinggevende zich bewust is van zijn/haar voorbeeldrol, in staat is signalen op te vangen en deze op de juiste manier bespreekbaar te maken. Het doel is een werkklimaat te creëren waarin op collegiale wijze wordt samengewerkt en waarin er geen drempel is om zich uit te spreken. De training biedt hier handvatten voor.

Voor alle DJI'ers is de **incompanytraining Sociale veiligheid '#watzouikzeggen'** ontwikkeld. Medewerkers leren hier naar zichzelf te kijken en het goede gesprek te voeren met collega's. Op een laagdrempelige manier ontdekken ze hoe ze zelf kunnen bijdragen aan een sociaal veilige werkomgeving.

Boostmodules 'Leiderschap in beweging'

Als leidinggevende bij DJI werk je in een uitdagende omgeving. Dit komt niet alleen door het werken in een gesloten setting, maar ook door maatschappelijke ontwikkelingen. Zo is de doelgroep de afgelopen jaren complexer geworden. Om het werk veilig uit te kunnen voeren is het belangrijk om een sterk en vitaal team te hebben, waar aandacht is voor sociale veiligheid en persoonlijke ontwikkeling.

Het Opleidingsinstituut DJI ontwikkelde daarom voor alle leidinggevenden bij DJI verschillende boostmodules waarin de drie 'sleutels' verbonden, wendbaar en scherp centraal staan:

- het veilige team: aandacht voor sociale veiligheid op de werkvloer
- het vitale team: inzetten op ziekteverzuimpreventie
- het lerende team: bevorderen van een positieve leercultuur

De boostmodules zijn eendaagse trainingen op locatie. Ze laten deelnemers kennismaken met het betreffende thema en bieden handvatten om er in de praktijk direct mee aan de slag te gaan. De trainingen zijn ontwikkeld in het kader van het DJI-brede project 'Leiderschap in beweging'.

In 2024 worden de boostmodules dan ook opgenomen in het standaard aanbod van het OI. Mocht er een specifieke vraag zijn (bijvoorbeeld over context in de vestiging) dan is het goed om vooraf even contact op te nemen.

De boostmodules zijn een aanvulling op het bestaande opleidingsaanbod voor leidinggevenden.

Unit

Het OI werkt momenteel aan een nieuwe unit Leiderschap die helemaal is ingericht om leidinggevenden van alle niveaus te ondersteunen in hun ontwikkeling. Hierover volgt later meer informatie.

Innovatie

Het OI heeft een audiovisueel team dat innovatieve leermiddelen produceert voor medewerkers en leidinggevenden. We lichten een paar voorbeelden uit.

Interactieve tafel

Met de interactieve tafels van het OI kunnen medewerkers op de eigen locatie in gesprek gaan met collega's en leidinggevenden en (gevoelige) onderwerpen bespreekbaar maken. Iedereen zit rondom de tafel, waar filmpjes en prikkelende stellingen op worden geprojecteerd. In één PI is de interactieve tafel het afgelopen jaar 14 keer ingezet voor thema's als veiligheidsbewustzijn, afstand-nabijheid en omgangsvormen.

Virtual reality

De VR-set geeft deelnemers van een training de mogelijkheid om, volledig afgesloten van het leslokaal, gesprekstechnieken te oefenen met een justitiabele. De VR-bril wordt onder meer ingezet in de basisopleiding tot ZBIW'er. Een deelnemer krijgt de bril op en gaat realtime in gesprek met een justitiabele die bijzonder gedrag vertoont (dit karakter wordt ter plekke ingesproken door een medewerker van het OI). Het doel is om de juiste bejegening toe te passen.

Podcast

Een podcast is een laagdrempelige manier om te informeren en te inspireren. In opdracht van het hoofdkantoor van DJI is bijvoorbeeld een serie van acht podcasts opgenomen voor het project 'Leiderschap in beweging'. Hierin gaan wetenschappers, die onderzoek hebben gedaan naar relevante thema's voor DJI, in gesprek met leidinggevenden.

Video

In 2023 is onder meer een filmpje opgenomen voor de training 'opvang en verwerking' (onderdeel van de basisopleiding). De video laat zien wat er met je kan gebeuren na een heftig incident op het werk en op welke signalen je moet letten om er niet aan onderdoor te gaan. Twee medewerkers van DJI kruipen als acteur in de huid van een complexbeveiligder en een PIW'er en geven op deze manier inzicht in het proces en wat je zelf kunt doen om controle te houden.

360 graden-rondleiding

Het audiovisuele team ontwikkelde voor twee tbs-klinieken een 360 graden filmpje. Deze virtuele rondleiding is bedoeld voor justitiabelen die overgeplaatst worden naar een tbs-kliniek. Voorafgaand aan de overplaatsing krijgen ze met een speciale bril het filmpje te zien en kunnen ze alvast 'rondwandelen' op de nieuwe locatie. Ze weten daardoor wat ze kunnen verwachten en zijn goed voorbereid als ze aankomen.

Moreel vakmanschap

Wetenschappelijk onderzoek moreel beraad

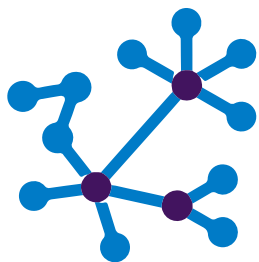
De DJI-werkomgeving kan complex en uitdagend zijn. Regelmatig ervaren medewerkers situaties waarin niet meteen helder is wat goed handelen betekent. De afgelopen jaren is vanuit het programma vakmanschap door DJI geïnvesteerd in moreel vakmanschap: de reflectie op het waarom van het werk om te komen tot de goede invulling ervan. Vanuit het OI gebruiken we hiervoor onder andere de gespreksmethode moreel beraad, met aandacht voor reflectie op de morele dilemma's uit de praktijk.

Anne Schaap (senior wetenschappelijk beleidsadviseur en ontwikkelaar bij het OI) heeft vanuit het Amsterdam UMC (afdeling Ethiek, Recht & Humaniora) onderzoek gedaan naar moreel beraad binnen DJI. De studie richt zich op morele thematieken uit de praktijk, de evaluatie van moreel beraad bij DJI en de impact op het moreel vakmanschap van DJI-medewerkers. Vorig jaar verdedigde zij haar proefschrift aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Symposium

Na afloop van de promotieceremonie organiseerden het OI en het Amsterdam UMC het symposium 'stimuleren moreel vakmanschap'. Diverse sprekers van DJI, de Rijksoverheid en uit de wetenschap vertelden meer over de betekenis van moreel vakmanschap, hoe cruciaal morele moed en tegenspraak zijn, welke instrumenten bestaan om moreel vakmanschap van medewerkers te stimuleren, welke rol de organisatie hierin speelt en wat de ethische uitdagingen zijn in de complexe DJI-praktijk.

Curatorium en curriculumcommissie in een nieuwe jas

Twee belangrijke adviesorganen van het OI – het curatorium en de curriculumcommissie – zijn doorgestart in vernieuwde vorm en samenstelling. Toegevoegd is de overlegvorm veldpanels.

De producten en diensten van het OI moeten naadloos aansluiten op de leerbehoeftes vanuit beleids- en werkpraktijk van de verschillende organisatieonderdelen van DJI. Een van de manieren om veld en beleid te betrekken bij de totstandkoming van producten zijn het curatorium en de curriculumcommissie. Hier ontmoeten we DJI-kader- en middenkaderfunctionarissen uit de beleids- en werkpraktijk, onze ‘critical friends’. Voor een betere kwaliteitsborging en draagvlak zijn de vorm en samenstelling vernieuwd én zijn veldpanels als derde overlegvorm toegevoegd.

Het **curatorium** is besluitvormend op de kwalificatiedossiers en het opleidingsaanbod. De kwalificatiedossiers beschrijven wat een functionaris moet ‘kennen en kunnen’ (kennis, inzicht, houdingen en (fysieke) vaardigheden). Dit leren zij onder meer aan in de Basisopleidingen DJI. Ook grote wijzigingen in deze opleidingen lopen via het curatorium, voorafgegaan door advisering vanuit de curriculumcommissie.

Er is **één integrale curriculumcommissie** waardoor de onderlinge samenhang van onderwerpen is geborgd. Deze commissie adviseert bij nieuw beleid of wetgeving over wijzigingen in bestaand aanbod of ontwikkeling van nieuw opleidingsaanbod. Vastgesteld wordt welke functiegroepen en/of opleidingen worden geraakt door de wijziging in beleid/wetgeving.

Veldpanels van deskundigen kunnen tijdelijk en plaatselijk worden ingesteld om expertise toe te voegen aan een bepaald onderwerp.

Bekijk een overzicht van de leden van [het curatorium en de curriculumcommissie](#).

Zelf doen, zelf leren

In het online leerportaal Sophie is een breed aanbod aan trainingen te vinden. Niet alleen van het Opleidingsinstituut DJI, maar ook van de GGZ Ecademy en Skillstown.

GGZ Ecademy

Het Opleidingsinstituut DJI maakt in de diverse opleidingen (blended onderwijs) gebruik van de e-learnings van de GGZ Ecademy. Daarnaast kan iedere DJI-medewerker zelf e-learnings volgen bij dit platform. De GGZ Ecademy heeft interessant aanbod voor DJI-medewerkers die te maken hebben met zorg in detentie.

De GGZ Ecademy is een platform met 90 aangesloten organisaties (binnen de zorg en het onderwijs). Ook DJI is lid. Het voordeel: de leden bepalen samen de inhoud en de e-learnings worden ontwikkeld met experts. Het onderwijsaanbod sluit daardoor goed aan op de praktijk. Zo is er bijvoorbeeld een specifieke forensische leerlijn ontwikkeld met tientallen e-learnings die gaan over zorg binnen detentie. De online trainingen zijn laagdrempelig en kosteloos te volgen.

Skillstown

Als het gaat om persoonlijke ontwikkeling zijn er circa 200 online leeractiviteiten van Skillstown te vinden in online leerportaal Sophie. De thema's zijn gevarieerd: van communicatie en psychologie tot sociale vaardigheden en productiviteit. Ook deze trainingen zijn voor iedere DJI-medewerker te volgen.

